

Povprečna prevajalka dela vedno, pa naj bo vikend, praznik, noč ali dopust

V Prevajalski zadrugi Soglasnik smo ob svoji tretji obletnici delovanja izvedli raziskavo med prevajalci in lektorji o delovnih pogojih in socialnih pravicah na trgu dela. Z anketo smo želeli ugotoviti, kakšne so realne plačilne postavke, pogoji dela in socialne pravice vseh, ki delujemo na prevajalskem in lektorskem trgu dela. Namen ankete je bil tudi preveriti, ali zadruga dejansko zagotavlja boljše delovne pogoje kot drugi delodajalci, in ugotoviti, na katerih področjih se lahko še izboljšamo. Rezultati spletne ankete, ki jo je rešilo okoli 300 prevajalk in prevajalcev ter lektorjev in lektorice, so pokazali, da ta dva poklica opravljajo večinoma ženske, ki so visokoizobražene in imajo za sabo povprečno okoli 10 let izkušenj na področju prevajanja ali lektoriranja. Podatki ankete kažejo, da delodajalci s proizvodnimi sredstvi večjih stroškov nimajo, saj za delovni prostor in delovno opremo poskrbijo kar prevajalci in lektorji sami. Kar 85 % jih namreč dela od doma. Več kot 50 % jih dela s prevajalskimi orodji, ki so si jih v večini primerov kupili sami, ali pa uporabljajo piratsko ali brezplačno verzijo. Računalnik kot *condicio sine qua non* je v večini primerov osebna last prevajalk in prevajalcev.

Redno delovno razmerje, sodeč po anketi, v prevajalskem oz. lektorskem poklicu skorajda ne obstaja, kajti samo 9 % anketiranih ima sklenjeno redno delovno razmerje, medtem ko jih 56 % dela prek lastnega s.p.-ja ali d.o.o.-ja, ostali delajo prek študentske napotnice, so samozaposleni v kulturi, v manjšem odstotku pa delajo na črno. 24 % anketiranih dela ne sprejme med prazniki, kar 76 % jih dela vedno – kadar pride projekt, pa naj bo to vikend, praznik, dan ali noč. Zgovoren je že podatek, ki kaže, da samo 2 % anketiranih nikoli ne dela po 18. uri. Samo 7 % anketiranih ima vedno višje postavke za nujne prevode ter delo ponoči in med koncem tedna oz. prazniki. In tudi ko povprečna prevajalka pristane na vse te pogoje in delo opravi, mora po navadi na svoje plačilo potrpežljivo počakati.

Z raziskavo smo ugotovili, da je tudi na področju socialnih pravic stanje na prevajalskem oz. lektorskem trgu precej skrb vzbujajoče. Kar 41 % anketiranih si namreč na leto privoščijo le 14 dni dopusta ali manj. Da pa za prevajalca tudi dopust ni čisto zares dopust, priča dejstvo, da samo 22 % anketiranih med dopustom nikoli ne sprejema naročil. Kot problematična se je pokazala tudi bolniška odsotnost, saj le 8 % anketiranih vedno ostane doma oz. ne dela, kadar zbolijo, dodatnih 21 % pa večinoma.

Pereč problem pri prevajalskem in lektorskem poklicu so prav tako plačilne postavke, kjer je diskrepanca med priporočenimi in dejanskimi postavkami ogromna. Bruto postavka, ki jo denimo priporoča Društvo znanstvenih in tehniških prevajalcev, je 25,87 € na prevajalsko stran za prevod v slovenski jezik ter kar 38,81 € za prevod v tuji jezik. Medtem ko 58 % anketiranih prevajalcev in prevajalk pri delu z agencijami dobi 13 € bruto ali manj na prevajalsko stran, je pri direktnih naročnikih tako nizkih plačil manj, in sicer 19 %. Rezultati ankete so prav tako pokazali, da samo 22 % anketiranih pri delu za direktne naročnike dobi bruto postavko, ki je višja od 20 €, medtem ko pri delu za agencije postavko, ki je višja od 20 € bruto na prevajalsko stran, dobi le 4 % anketiranih. Pri lektoriranju se zdi situacija nekoliko boljša, vsaj kar zadeva postavke. Povprečni lektor oz. lektorica dela tako za direktne naročnike kot tudi za agencije po postavki, ki se giblje med 2 € in 3 € bruto na avtorsko stran, pri čemer je priporočena postavka Lektorskega društva Slovenije 3,4 € bruto na avtorsko stran za nezahtevna besedila.

Rezultati raziskave, ki smo jo opravili v Prevajalski zadrugi Soglasnik, kažejo, da večino oseb, ki se bodo odločile za študij jezikov oz. si želijo postati prevajalci ali prevajalke, lektorice ali lektorji, čakajo prekarnost, nizke plačilne postavke, težave z izplačili ter delo med prazniki in celo med dopustom. V zadrugi se zavedamo, da je to del širšega trenda prekarizacije trga dela in da se je temu treba upreti, morda prav s povezovanjem in ustanavljanjem zadrug, kot smo to storili sami. V prid temu kaže še en podatek iz raziskave, ki pravi, da kar 84 % anketiranih meni, da bi se morali prevajalci oz. lektorji med sabo bolj povezati. Največ glasov so dobile oblike združenj, kot so sindikati jezikoslovcev, strokovna društva, sledijo zadruge, pa tudi neformalne interesne skupine, npr. neformalna druženja, srečanja in spletne platforme.

Povprečni anketiranec

Povprečna anketiranka je ženska, stara med 26 in 35 let. Ima zaključeno drugo bolonjsko stopnjo jezikoslovne smeri.

Ima približno 10 let izkušenj s prevajanjem/lektoriranjem. Ta dejavnost predstavlja veliko večino njenih prihodkov. Za agencije dela zelo malo.

Ima svoj s. p. Dela od doma, kar ji je všeč.

Dela, kadar dobi projekt, pa naj bo vikend, praznik, noč ali dan. Kljub vsemu med dopustom načeloma ne dela. Dela malo več kot 40 ur na teden, s svojim delovnikom pa je srednje zadovoljna.

Direktni naročniki ji za prevajanje plačujejo med 17 in 20 € na prevajalsko stran, agencije pa med 10 in 13 €. Za lektoriranje povprečno dobi od 2 do 3 € na stran. Če je naročilo preslabo plačano, ga zavrne. S svojim prihodkom je srednje zadovoljna. Večinoma ne računa višjih postavk za urgentne prevode in prevode čez vikend/praznike.

Naročniki ji v veliki večini plačujejo v roku. Na plačilo pa včasih čaka tudi do enega meseca, kdaj celo do enega leta po zapadlosti računa.

Na leto si vzame okoli dva tedna dopusta. Kadar zboli, po navadi vseeno dela. Prispevke si plačuje sama.

Večinoma dela s prevajalskimi orodji. Licenco si kupi sama ali pa uporablja brezplačno/piratsko različico programa. Na področju prevajanja/lektoriranja se občasno dodatno izobražuje.

Čez 10 let se še vedno vidi v tem poklicu.

Izjemno rada bi se povezovala z drugimi prevajalci/lektorju, vendar pa je trenutno le del Facebook skupine Prevajalci, na pomoč!

Nekaj poudarkov

Prevajalci in lektorji v veliki večini delajo tudi med vikendi in prazniki, zvečer in ponoči, za to pa jih večina ne zaračunava višjih postavk.

Skoraj 60 % prevajalcev ima pri agencijah postavko nižjo od 13 € na prev. str. (19 % vseh anketirancev ima postavko pri agencijah celo 10 € in manj).

41 % anketirancev si na leto privošči 14 dni dopusta ali manj (15 % vseh celo teden ali manj).

Le 29 % anketirancev vedno ali pogosto ne dela, kadar zbolijo.

84 % anketirancev je za več povezovanja med prevajalci/lektorji, obenem pa jih 66 % ni vključenih v nikakršno obliko povezovanja, tisti, ki so, pa so večini del Facebook skupine Prevajalci, na pomoč!